

FORORD

Der er en stigende grad af offentlig interesse for velfærd i husdyrbruget. Senest er dette kommet til udtryk i debatten om international transport af kalve og EUs landbrugsministres forsøg på at opnå enighed om en maksimal transporttid. Der er klart markerede forbrugerkrav om, at animalske produkter ikke blot skal vurderes ud fra slutkvaliteten af produktet i køledisken, men også ud fra de forhold, hvorunder produktionen i besætningerne har fundet sted.

Der er i 1994 fremkommet adskillige tilkendegivelser, der peger på, at velfærd fremover skal indgå som et naturligt led i den animalske produktion. I nærværende årsberetning er blandt andet gengivet Sundhedsrådets udtalelse til landbrugsministeren om videnformidling vedrørende adfærd og velfærd i produktionsbesætninger. Det Dyreetiske Råd har i sin nylige "Udtalelse vedrørende slagtefjerkræ" udtrykt kritik af de forhold, hvorunder danske slagtekyllinger produceres, herunder de negative virkninger, den meget kraftige tilvækst har på dyrenes knoglestyrke. Også burhøns har ringe knoglestyrke efter de ca. 14 måneders ophold i burene, og under læsning og transport er der betydelig risiko for knoglebrud. Rådet har i forbindelse med en konkret sag af denne art (1636-41.94, side 79) indgående drøftet det rimelige i at acceptere transport af tæt læssede høns med knoglebrud, medens man ikke tillader transport af svin og kvæg med brud eller alvorlige bevægelsesforstyrrelser, uanset om de transporteres adskilt fra andre dyr på vognen.

I Betænkning nr. 1274 (Forslag til en national strategi for jordbrugsforskningen, juni 1994) foreslås, at der sker en opprioritering af den forebyggende indsats vedrørende husdyrsundhed, herunder en øget sammenhæng mellem produktion, sundhedsstyring og husdyrvelfærd. For at opnå dette foreslås oprettelsen af en Afdeling for Husdyrsundhed og Velfærd ved Statens Husdyrbrugsforsøg. Denne afdeling skal samarbejde med Statens Veterinære Serumlaboratorium, Statens Veterinære Institut for Virusforskning og Husdyrbrugs- og Veterinærinstitutterne ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole inden for rammerne af et Center for Produktions- og Sundhedsstyring, der får et samlet drifts- og forskningsbudget på ca. 65 MKr.

Når velfærd i stigende grad sættes på dagsordenen, hænger dette utvivlsomt sammen med en erkendelse af, at den moderne, intensive husdyrproduktion på en række områder har udviklet sig i en retning, hvor almindeligt accepterede velfærdsnormer ikke har kunnet tilgodeses i tilstrækkeligt omfang. Disse forhold er blandt andet blevet indgående belyst og diskuteret i regi af NKVet (Nordisk komité for veterinærvidenskabeligt samarbejde) ved symposiet "Ethiske aspekter i husdyrproduktionen, København 1989, ved Nordisk Veterinærkongres i Oslo 1990 ("Dyrehold i det moderne samfund") og i rapporten "Ethiske spørgsmål i tilslutning til dyrehold", København 1991.

De uheldige forhold har som bekendt ikke blot vist sig ved nedsat husdyrvelfærd, men har også været stærkt medvirkende til, at infektioner (salmonellose o.a.) har kunnet opnå en uacceptabelt stor udbredelse i danske svine- og fjerkræbesætninger.

I mange år er bestræbelserne mest gået i retning af at nedbringe mængden af negative velfærdsparametre mest muligt i tilfælde, hvor det har vist sig, at disse har haft uheldig virkning på produktionsresultatet. Man må endvidere fremhæve, at de intensive driftsformer blandt andet er opstået som et resultat af forbrugernes krav om billige fødevarer. Dermed må forbrugerne dele ansvaret for udviklingen med producenterne, som egentlig kun har fremstillet den vare, forbrugerne har efterspurgt. Det nye er, at forbrugerne nu i øget omfang interesserer sig for de forhold, hvorunder råvaren er produceret. Synspunktet har mødt positiv velvilje og bevågenhed hos producenterne og deres organisationer. Vi ser i disse år en tendens til, at velfærdsbegrebet skal forstås som tilkomst af positive velfærdsparametre i lige så høj grad som fravær af negative velfærdsparametre. Med andre ord: Det fælles ønske hos forbruger og producent er, at dyrene skal have et godt liv, ikke bare "det mindst ringe" liv. Det bliver en vigtig opgave for husdyrbrugets rådgivere og forskere at medvirke til at fremme denne udvikling.

I denne og tidligere årsberetninger kan findes flere eksempler på sager, hvor Sundhedsrådet har udtalt sig kritisk om bestemte produktionsformer. Her kan f. eks. nævnes harehold i bure og de dårlige forhold, hvorunder mange ræve opdrættes i pelsdyrfarmene. Rådet har desuden i forbindelse med en konkret sag (1634-197.94,

side 67) udtrykt stor betænkelighed ved opdræt af racekatte, hvor opstillede avlsmål kun kan nås på bekostning af dyrenes velfærd og sundhed og har videresendt den pågældende sag til udtalelse i Det Dyreetiske Råd.

Frederiksberg den 15. juni 1995

Knud Nielsen